

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Zhrnutie priebehu a dopadov krízy v dodávkach zemného plynu v januári 2009

27. január 2009

Ústredie SPP, a.s., ul. Mlynské nivy 44/a, Bratislava

Obsah:

Dôležité fakty o podnikaní s plynom	2
Príprava SPP na možnú krízu v dodávkach zemného plynu	3
Opatrenia SPP na riešenie krízovej situácie	4
Príprava SPP na zostávajúce zimné obdobie	8
Faktory, ktoré stáli za úspešným zvládnutím plynovej krízy	8
Príloha: Stručná chronológia krízy	9

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

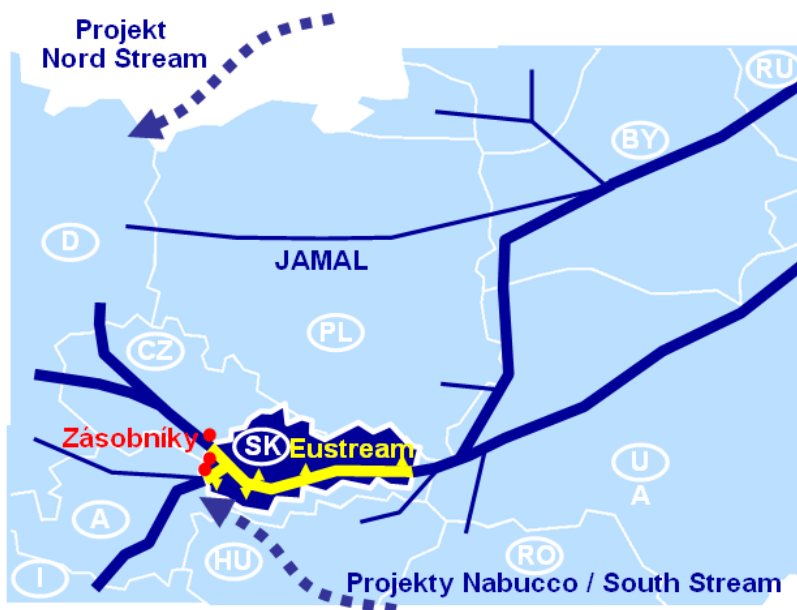

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Dôležité fakty o podnikaní s plynom

- Slovensko je v rámci Európskej únie **drugou najplynofikovanejšou krajinou** po Holandsku a je jedným z najväčších prepravcov ruského zemného plynu.
- Ruský plyn predstavoval niekoľko desaťročí úplne spoľahlivý a cenovo optimálny zdroj tejto komodity
- Cez sústavu slovenských plynovodov je možné ročne prepraviť približne **95 miliárd metrov kubických zemného plynu**, čo nemá v Európe obdobu.

Začlenenie Slovenska do európskeho systému dodávok plynu

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

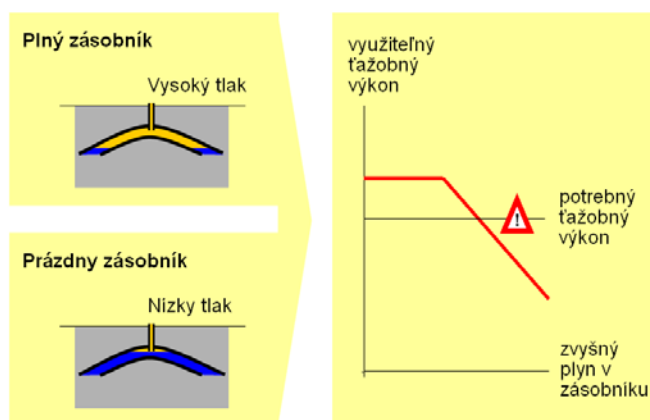
Príprava SPP na možnú krízu v dodávkach zemného plynu

Hoci aj v minulosti sa objavili v dodávkach zemného plynu z Ruska výkyvy, SPP ich bol vždy schopný vykryť ťažbou z nadštandardne silného portfólia pozemných zásobníkov. Príprava SPP na zabezpečenie plynulého zásobovania odberateľov na Slovensko počas zimného obdobia prebehla plne v súlade s vyhláškou č. 459/2008 MH SR, Z. z. (článok 6), ako aj so smernicou Rady 2004/67/ES o opatreniach na zaistenie primeranej úrovne bezpečnosti dodávok plynu. Veľký objem uskladneného plynu a flexibilita podzemných zásobníkov umožňovalo SPP garantovať splnenie všetkých zákonných požiadaviek a zaistenie bezpečného zásobovania odberateľov na celom území Slovenska.

Dňa 19.12.2008 sa uskutočnilo stretnutie predstaviteľov SPP, a.s. s Ministerstvom hospodárstva SR s cieľom ubezpečiť sa, že SR je dobre pripravená aj na prípadné ťažkosti v dodávkach. SPP v plnom rozsahu spĺňa povinnosť zabezpečiť zásobovanie zemného plynu aj v prípade 30 %-ného poklesu dodávok (ako k tomu došlo počas obdobnej krízy v roku 2006), ktorú mu ukladá energetický zákon. Treba tiež povedať, že do 6.01.2009 bolo zaznamenané historicky najväčšie neočakávané prerušenie dodávok plynu v roku 2006, a to pokles o 20-30% počas 3 dní.

Zásoby v podzemných zásobníkoch na Slovensku prevádzkujú dve nezávislé spoločnosti – Nafta Gbely a Pozagas. Zásobníky Nafty Gbely majú pracovnú kapacitu dve miliardy kubíkov zemného plynu, do zásobníka spoločnosti Pozagas sa zmestí asi 600 miliónov m³. Počas štandardného režimu majú zásobníky plynu dve funkcie: tie, ktoré využíva SPP, slúžia najmä na vyrovnávanie sezónnych výkyvov v spotrebe (napríklad v zime, keď pravidelné denné dodávky z Ruska nestačia na pokrytie aktuálnej spotreby), zásoby kontrahované spoločnosťou SPP – distribúcia slúžia na vyrovnávanie denných rozdielov medzi plynom dodaným do sústavy a odčerpaným zo sústavy. SPP má zazmluvnené zásoby plynu na tento rok v objeme viac ako 1,7 miliardy m³, čo je na úrovni jednej tretiny priemernej ročnej spotreby, a zároveň podstatne viac, ako priemer v krajinách EÚ.

Čerpanie plynu zo zásobníkov

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

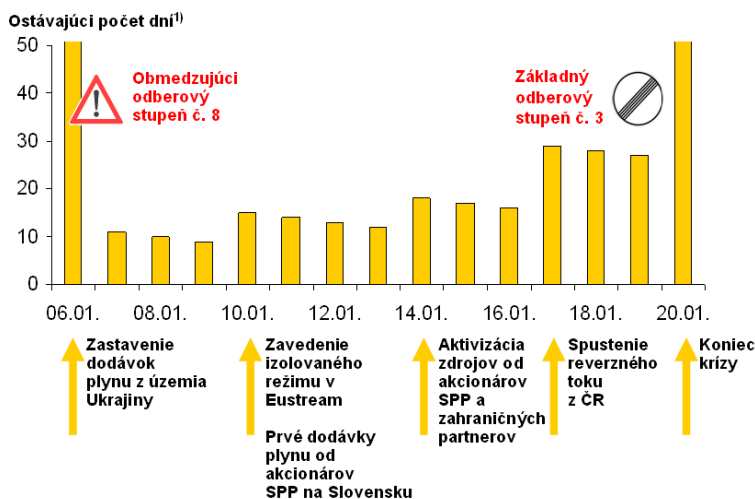
Opatrenia SPP na riešenie krízovej situácie

Napätie ohľadom zmluvných vzťahov medzi Ruskom a Ukrajinou naznačovalo možné problémy s dodávkami zemného plynu cez ukrajinské územie do Európy už na začiatku nového roka, no skutočný priebeh, trvanie a dopady nedávno skončenej krízy prekvapili celú plynárenskú komunitu. Krízové scenáre zahnuté v európskych energetických stratégiách síce definovali potrebné opatrenia pre prípadné obmedzenia dodávok zemného plynu, nikto v Európe však nepredpokladal, že dodávky ruského plynu by sa mohli zastaviť úplne.

V utorok, 6. januára 2009, dodávky zemného plynu klesli na tretinu dohodnutého množstva. SPP okamžite reagoval – spoločnosť SPP – distribúcia, a.s., v súlade so zákonom bola nútená vyhlásiť stav núdze v plynárenstve, zatiaľ bez regulácie. Okamžite zasadol krízový štáb, zložený z odborníkov SPP, SPP – distribúcia, Eustream a Ministerstva hospodárstva SR, aby posúdil závažnosť vzniknutej situácie, a navrhol potrebné opatrenia na preklenutie obdobia znížených dodávok. Obmedzenie dodávok dokázal SPP bez problémov kompenzovať prostredníctvom ťažby z podzemných zásobníkov.

V stredu, 7. januára 2009, nastala situácia, ktorú nikto nepredpokladal – po prvýkrát počas takmer 40-ročnej existencie tranzitného plynovodného systému došlo k úplnému zastaveniu dodávok zemného plynu z Ruska cez územie Ukrajiny. Tento stav zasiahol viacero krajín Európy, ale vzhľadom na štruktúru dodávok a vysokú mieru plynofikácie mal najväčší dopad na Bulharsko, Srbsko a Slovensko. SPP okamžite vyhodnotil situáciu a možné scenáre vývoja, na ktoré bolo potrebné sa pripraviť, pretože nikto nevedel, ako dlho bude kríza trvať.

Manažment krízovej situácie

1) Počet dní, počas ktorých môže systém fungovať na núdzovej úrovni bez sprístupnenia ďalších zdrojov alebo zavedenia ďalších obmedzujúcich opatrení.

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Krehkým bodom v krízovej situácii nebola kapacita zásobníkov na Slovensku alebo množstvo zásob SPP (to bolo a je dostatočné), ale technické možnosti – maximálne možný denný výkon ťažby. Napriek veľkému úsiliu technikov po úplnom zastavení dodávok zemného plynu už nebolo možné pokryť normálnu dennú spotrebu zo zásobníkov, a to kvôli udržiavaniu tlakových podmienok v plynárenskej sústave a v dôsledku technického limitu dennej ťažby. Preto pre zabezpečenie dodávok pre domácnosti, nemocnice a nevyhnutné služby pre obyvateľstvo bolo nutné prijímať obmedzujúce opatrenia.

Priority SPP počas krízy

Po úplnom zastavení dodávok zemného plynu z Ruska sa **prioritou SPP stalo zabezpečenie dodávok pre domácnosti, vykurovanie, nemocnice a nevyhnutné služby pre obyvateľstvo na celom území Slovenska**. Z tohto dôvodu SPP – distribúcia dňa 7. januára 2009 v ranných hodinách vyhlásili obmedzujúci **odberový stupeň číslo 8**, ktorý zaviazal priemyselných odberateľov so spotrebou viac ako 60 000 m³ ročne znížiť spotrebu zemného plynu na úroveň bezpečnostného minima.

Riešenia na preklopenie krízovej situácie

Odberatelia a verejnosť sa prirodzene pýtali, čo bude Slovensko robiť, ak dodávky zemného plynu nebudú v krátkom čase obnovené. Odpoveď na túto otázku bola rovnicou s mnohými premennými, pretože závisela od vyťažiteľnosti zásobníkov, tlakových podmienok, dodatočných dodávok, na ktorých sa stále intenzívne pracovalo. Pracovníci SPP neustále prehodnocovali situáciu, a zo zodpovednosti voči odberateľom, obyvateľom Slovenska, museli rátať s najhorším scenárom, že dodávky zemného plynu nebudú obnovené do konca zimného obdobia.

1. Získanie dodatočných dodávok plynu od E.ON Ruhrgas a GDF Suez

Bezodkladne po zastavení dodávok zemného plynu z Ruska cez Ukrajinu začali pracovníci SPP intenzívne hľadať riešenia a rokovať o alternatívnych dodávkach zemného plynu, pomocou ktorých by bolo možné obnoviť štandardný režim dodávok aj pre priemyselných odberateľov.

Medzitým však bolo potrebné udržiavať plynárenský systém stabilným – udržiavať optimálne tlakové podmienky, aby bolo možné zásobovať celé Slovensko, aj oblasti na východe krajiny. Vďaka mimoriadnemu nasadeniu ako manažmentu, tak technických pracovníkov, sa to počas celého krízového obdobia darilo. Už od 9. januára 2009 SPP dohodol dodatočné dodávky zemného plynu zo zásob akcionárov **od E.ON Ruhrgas a GDF Suez, ktoré spolu so zásobami SPP pokryli dennú spotrebu v obmedzenom režime**.

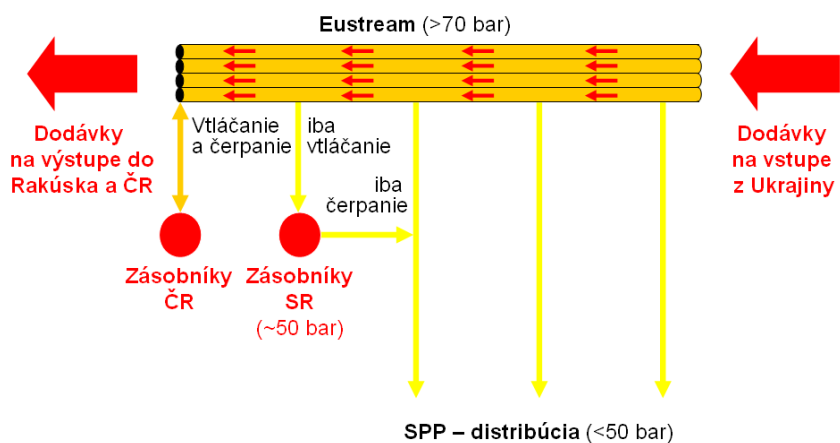
Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

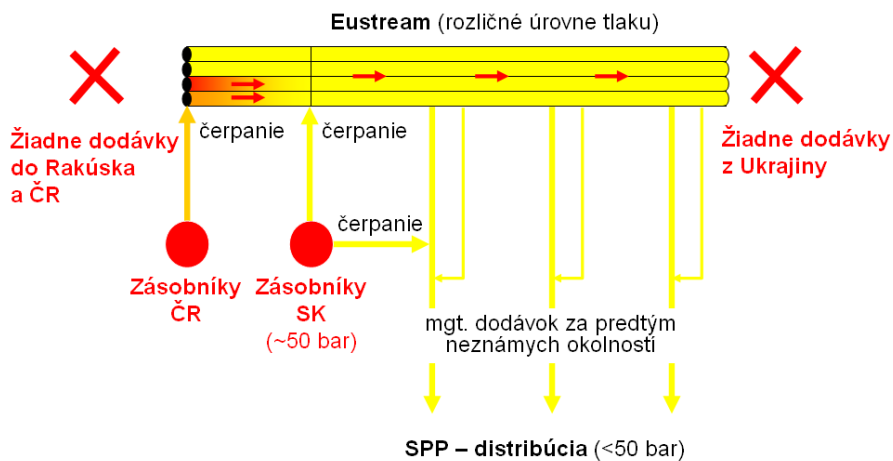

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Zásobovanie Slovenska plynom – bežný režim

Zásobovanie Slovenska plynom izolovaný režim (7.1. – 18.1.)

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

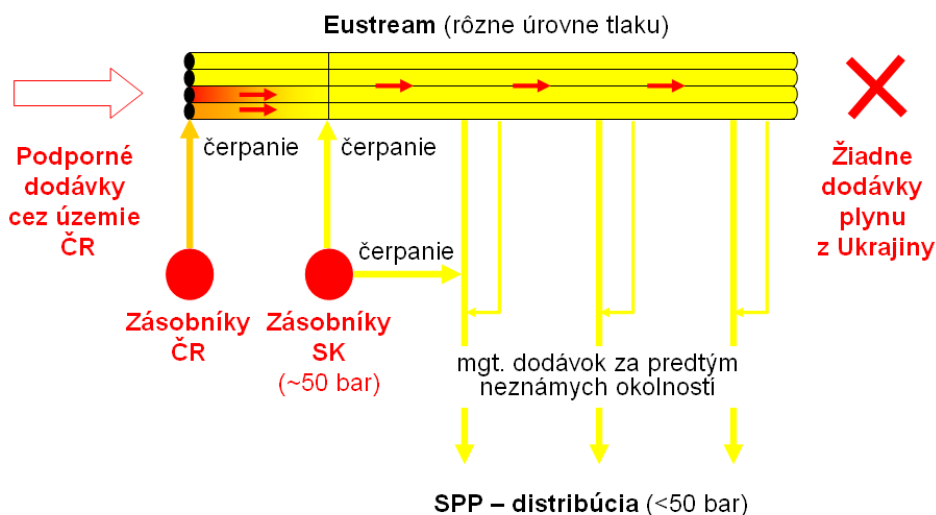

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

2. Sprevádzkovanie reverzného chodu tranzitného systému v mimoriadne krátkom čase

V mimoriadne krátkom čase sa SPP podarilo nájsť technické riešenie, ktoré umožnilo reverzný chod tranzitného systému, a zároveň uzatvoriť kontrakty pre dodávky zemného plynu v smere zo západu na východ. Vďaka mimoriadnej snahe akcionárov SPP – E.ON Ruhrgas, a GDF Suez, ako aj ústretovému a solidárnemu prístupu RWE Transgas, sa podarilo pre Slovensko získať celkovo 15,5 miliónov m³ zemného plynu, z toho E.ON Ruhrgas poskytol 6,5 miliónov m³ zo svojich vlastných zdrojov, GDF Suez 5,25 miliónov m³ a RWE Transgas 3,75 miliónov m³. Vďaka tomu bolo aj napriek neobnoveniu dodávok z Ruska možné **19. januára 2009 uvoľniť obmedzenia odberu** zemného plynu pre priemyselných odberateľov a upraviť odberový stupeň zo stupňa číslo 8 na základný odberový stupeň číslo 3, čiže bez obmedzení pre všetkých odberateľov SPP.

Dodávky plynu na Slovensko reverzný chod (od 19.1.)

3. Ďalšie dodávky plynu z podzemných zásobníkov GDF Suez, VNG a Econgas/OMV

SPP navyše zabezpečil od spoločností GDF Suez, VNG a Econgas/OMV zemný plyn z ich zdrojov v podzemných zásobníkoch v takom objeme, aby boli zabezpečené dostatočné rezervy na pokrytie dennej spotreby zemného plynu počas zimného obdobia v prípade, že by sa situácia nevyriešila v krátkom čase.

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Príprava SPP na zostávajúce zimné obdobie

Po uzatvorení dohody medzi Ruskom a Ukrajinou a následnom obnovení dodávok zemného plynu z Ruska 20. januára 2009 sa pracovníkom spoločnosti Eustream a celej skupiny SPP podarilo zvládnuť obnovenie prepravy zemného plynu v smere z východu na západ v rekordnom čase 7 hodín, čo bolo dôležité nielen pre Slovensko, ale aj pre zákazníkov v západnej Európe.

Dnes už možno povedať, že zásobovanie zemným plynom všetkých odberateľov prebieha v štandardnom režime a bez obmedzení. Po nakúpení dodatočných objemov zemného plynu je súčasný objem plynu uskladnený v podzemných zásobníkoch opäť na takej úrovni, ktorá zodpovedá stavu, akoby kríza nebola. SPP je tak aj napriek tejto zaťažkávajúcej skúške na zvyšok zimy dobre pripravený, a zvládne plynulo zásobovať Slovensko po zvyšok zimy aj v prípade nízkych teplôt napríklad v mesiaci marec.

Faktory, ktoré stáli za úspešným zvládnutím plynovej krízy

Trinásť januárových dní preverilo zodpovednosť, spoľahlivosť a flexibilitu SPP pri hľadaní rýchlych a bezpečných riešení v mimoriadnej situácii. SPP preukázal schopnosť zabezpečiť zemný plyn pre svojich zákazníkov aj v období úplného zastavenia dodávok. Zvládnutie krízovej situácie bolo taktiež dôkazom solidarity plynárenskej komunity, politického úsilia a tiež vysokej miery zodpovednosti našich odberateľov. Skúsenosť všetkých zainteresovaných strán z práve skončenej krízy výrazne ovplyvní budúcnosť celého európskeho plynárenstva a s určitosťou sa prejaví v ďalších iniciatívach, ktorých cieľom bude zamedziť vzniku podobných situácií v budúcnosti.

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

Príloha – Stručná chronológia krízy

22.12.2008 – Gazprom vyzýva Ukrajinu, aby zaplatila dlh za jeho dodávky zemného plynu.

01.01.2009 – Ukrajina uviedla, že znížila objem prepravovaného ruského plynu cez svoje územie o 21 miliónov m³ za 24 hodín. V spoločnosti Gazprom takýto postup označili za krádež. Deň potom Rusko obvinilo Ukrajinu, že odčerpáva zemný plyn určený pre ostatných európskych zákazníkov.

03.01.2009 – Niektoré európske štáty (Rumunsko, Maďarsko, Bulharsko) zaznamenali pokles dodávok zemného plynu.

06.01.2009 – Dodávky zemného plynu z Ruska cez ukrajinské územie na Balkán boli v skorých ranných hodinách prerušené. Do Bulharska, Macedónska, Grécka a Turecka neprúdil žiadny ruský plyn a Rumunsko dostávalo o 75 % zemného plynu menej.

06.01.2009 – V oblasti dodávok zemného plynu na Slovensko nastal krízový stav. Dodávky o 3.00 h ráno klesli o 70 %. Spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. vyhlásila o 14.00 h stav núdze v plynárenstve.

07.01.2009 – Dodávky zemného plynu z Ruska boli po prvýkrát úplne zastavené. Spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. vyhlásila pre priemyselných odberateľov zemného plynu obmedzujúci odberový stupeň číslo 8. SPP začal Slovensko zásobovať z podzemných zásobníkov a okamžite podnikol technické kroky na stabilizáciu plynárenského systému.

07.01.2009 – Sústredené diplomatické a politické úsilie vlády SR a Európskej komisie vyvíjalo tlak na obnovenie dodávok a vyriešenie situácie. Formovala sa expertná skupina pozorovateľov, ktorá mala monitorovať tranzit cez Ukrajinu.

08.01.2009 – Predseda predstavenstva Gazprom Alexej Miller informoval SPP o situácii s dodávkami zemného plynu a požiadal spoločnosť o nominovanie svojich expertov do monitorovacej skupiny EK. SPP obratom vyslala svojich dvoch expertov do dispečingovej centrály v Kyjeve.

09.01.2009 – SPP zabezpečil dodatočné dodávky od akcionárov E.ON Ruhrgas a GDF Suez.

10.01.2009 – SPP sa ujal úlohy dodávateľa poslednej inštancie za alternatívnych dodávateľov zemného plynu, ktorí ho nemohli dodávať svojim odberateľom na Slovensku.

14.01.2009 – Po politických rokovaníach premiéra SR v Rusku sa črtá možnosť swapovej operácie, ktorá by zabezpečila dostatočné dodávky pre Slovensko. Táto možnosť sa však napokon nepotvrdila.

17.01.2009 – SPP potvrdzuje, že od 18.01.2009 zabezpečil ďalšie veľmi dôležité dodávky zo zdrojov svojich akcionárov E.ON Ruhrgas a GDF Suez ako aj spoločnosti RWE Transgas, aby bolo možné spustiť reverzný chod a uvoľniť obmedzenia pre priemysel od pondelka 19.01.2009. SPP zároveň zabezpečil dodatočné objemy zemného plynu v podzemných zásobníkoch pre bezpečné dodávky v najskorších týždňoch zimy.

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk

MATERIÁLY PRE MÉDIÁ

18.01.2009 – Dohoda Ruska a Ukrajiny zvýšila šancu na obnovenie dodávok. Pracovníci spoločnosti Eustream začínajú s prevádzkou spätného chodu tranzitu. Po prvýkrát prúdi zemný plyn prúdi na území Slovenska v smere zo západu na východ.

19.01.2009 – Od polnoci z 18.01.2009 na 19.01.2009 uvoľňuje spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. obmedzenia pre priemysel.

20.01.2009 – Po 12.00 h ruský dorazil plyn do Veľkých Kapušian, vo večerných hodinách je obnovený tranzit pre spotrebiteľov v Českej republike, Rakúsku a ďalších európskych krajinách. Zásobovanie zemným plynom na Slovensku sa normalizuje, pričom pri obnove dodávok neboli zaznamenané žiadne technické problémy.

23.01.2009 – SPP – distribúcia, a.s. odvoláva od 14.00 h stav núdze v plynárenstve pre celé územie Slovenskej republiky.

Kontakt:

Ľubomír Tuchscher, špecialista externej komunikácie hlavnej skupiny SPP, tel.: 02 / 5869 2100, e-mail: lubomir.tuchscher@spp.sk
Ivana Zelizňáková, manažérka komunikácie SPP – distribúcia, a.s., tel.: 02 / 5869 2605, e-mail: ivana.zeliznakova@spp-distribucia.sk